

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

Cuvântarea

Prea Sf. Sale Episcopului Aradului Dr. Grigorie Comșa ținută la congresul inginerilor, în Arad, la 14 Septembrie 1929.

O legendă, ne spune că marele sculptor Michelangelo, după ce a terminat Statua proorocului Moisi, — cuprins de o stare extatică a mai aplicat statuei o groaznică lovitură de ciocan, zicând: „Grăește Moise!” Numai graiul îi mai lipsea statuei, căci fruntea ei rădia de bunătațe și frumsețe.

Lumea de azi nu ni-a dat să vedem pe toate terenurile oameni, cari să se asemene la caracter și frumsețe cu expresivitatea artistică a statuei lui Michelangelo în opera lui Moisi. Această tristă constatare este rezultatul individualismului exagerat al zilelor de azi care nu prea voește să știe de opera instituțiilor tradiționale ale sufletului românesc, între cari numărăm mai întâi: biserica ortodoxă.

Domniile Voastre, invitându-ne pe Noi, reprezentantul Bisericii, să facem parte din comitetul de organizare al acestui congres, dați o pildă edificatoare de felul cum trebuie să se comporte intelectualul român față de biserica sa strămoșească. Imi place să cred că D-Voastră, cu toții, fără excepție, vă dați seama că omului de azi nu-i ajunge să aibă accelerat, automobil, avion, radio, electricitate băi în străinătate și confortul celei mai vaste imaginații: omul de azi are aceste bunuri, dar neliniștea, disperarea, turburările, nemulțumirile și sinuciderile nu lipsesc din lume. Este bine a scoate cât mai multe automobile din fabrici

și cărbuni din mine dar și sufletul își cere ale sale.

Ne trebuie și doctrina lui Hristos căci lozinca de concurență, libertate, nu înlătură încă inegalitatea și nedreptatea lumii. Ce folos să spun în gura mare, că sunt liber și mor de foame! Nemulțumirea lumii de azi numai prin dragoste creștină se poate tempera. Prin pietatea creștină stăpânim plăcerile exagerate, iar nu prin măsuri polițienești.

Intelectualii noștri să premeargă deci cu pilda creștină, căci soarele de sus în jos își trimite razele sale până în adâncimi. Pârâul de munte dinspre vârfuri merge la vale și astfel și o nouă îndrumare religioasă-culturală, de sus trebuie să pornească spre popor. Știința nu mai este azi monopolul celor puțini. Curente distructive, prin scrierile de senzație prin cinematograf își fac drum în mulțime și numai doctrina Mântuitorului poate opri răul.

Sunt mândru, că D-voastre înțelegeți rostul înalt al credinței noastre străbune. Această biserică vă binecuvintează pe toți acei cari, vă dați seama, că renașterea neamului nostru poate veni numai dela realizarea în domeniul practic a doctrinei creștine. În anul acesta se împlinesc o sută de ani de când din orașul acesta episcopi români apără legea și limba românească. Ca urmaș al acestor episcopi, aduc salutul Bisericii mele, acestui congres și vă împărtășesc arhierasca mea binecuvântare.

DISCURSUL

Domnului Vasile Goldiș, președ. „Astrei”
la Congresul Inginerilor, ținut în
15 Septembrie a. c. în Arad.

Domnule Președinte,

Prin graiul meu bătrâna Asociațiune pentru literatură română și cultura poporului român cu sediul în Sibiu și cu despărțăminte în toate capitalele de județe din Ardeal, Banat, rișana și Maramureș, precum și în capitala Țării, în Basarabia și Dobrogea, salută cu deosebit respect și afecțiune tânăra asociație a inginerilor din România.

Asociațiunea transilvană s'a întemeiat acum 68 de ani ca cea dintâi asociație culturală pe întreg teritoriul locuit de români în acelea fermecătoare șesuri, văi și munți și dealuri prejmuite între Nistru, Tisa și Dunăre, reprezentând principiul singur salvator al progresului societăților, principiul solidarizării energiilor și a sufletelor.

Prin dureri și suferinți grozave, în curs de sute mil de ani, minunata făptură a lui Dumnezeu, care este omul pe pământ, se apropie tot mai evident de recunoșterea adevărului, că fericirea lui rezidă în unire și frațe.

Războiul înfricoșat de 30 de ani, purtat în veacul al 17-lea între diferitele credinți religioase ale Europei, s'a terminat prin consacrarea libertății desăvârșite a confesiunilor.

Războiul și mai înfricoșat, care la începuturile veacului al 20-lea s'a purtat între națiunile civilizate ale lumii, s'a terminat prin consacrarea libertății desăvârșite a tuturor națiunilor din lume și neamurile toate se zbat astăzi să găsească condițiile de siguranță a solidarizării tuturor energiilor pentru de a înlătura principiul exploatări înlocuindu-l prin acela al nobilei emulațiuni între neamuri și indivizi.

Omenirea se apropie de o nouă etapă a civilizației sale urmărind raționalizarea muncii universale, pentru ca și cel mai umil frate al nostru în umanitate să poată găsi răgozul util spre a se bucura de bucuriile sufletului, gustând frumuseța lumii, a vieții, a gândului și a creațiunilor de artă.

În fermecătorul colțisor al Elveției fericite, aproape de murmurul lin al valurilor lacului Lemán, în parcul Ariana, acum cinci zile s'a așezat piatra de temelie a palatului de granit și marmoră, care se va numi Casa Națiunilor, cea dintâi materializare a visului Celui răstignit pe crucea Golgotei. Acolo ministrul Țării-Românești a găsit cuvinte fericite spre a vesti lumii sollicitudinea națiunii românești pentru pacea eternă și asocierea ei la munca de solidarizare universală în străduința pentru mai multă dreptate și libertate în lumea oamenilor.

Se va întruni în curând congresul mondial al economiei universale, se înființează banca internațională, se pregătește înfrățirea desăvârșită a celor două mari ramuri ale formidabilei puteri anglo-saxone, se flutura imaginea statelor umile europene, pasărea măiastră ticluită prin gând și mâini omenesci a sburat împrejurul pământului. Oricâte suferinți și zbucium i-ar mai rezerva istoria neîndurătoare, sufletul omenesc se pregătește de sărbătoarea cea mare a înfrățirii universale. Iar noi aceștia de aci ne înfrățim gândul spre a îndruma neamul nostru spre noua cărare a muncii și a

omenirii. Mai vârtos Dv. prin laborioasele realizări pentru înlesnirea vieții, sunteți chemați a adapta aptitudinile iminente ale sufletului nostru național la duhul cel nou al vremii. Cu sentimentul acesta iau parte la întrunirea Dv. de azi și urarea mea de bine pentru munca viitoare a Asociației inginerilor din România o îmbrac în haina strămoșilor noștri români: vivat, crescat, floreat!

V. GOLDIȘ.

Uniforma preoților.

Sf. Sinod se va ocupa în curând și cu chestia uniformei preoților. Aceasta era de așteptat, căci unificarea țării și unificarea bisericii reclamă, ca nu numai slujba bisericească, ci și îmbrăcămintea preoților ortodoxi, afară de serviciu, să fie uniformă.

Să nu mai vedem de pildă, pe preotul din Basarabia cu haina altcum croită și de altă culoare, ca acela al ardelean, sau pe cel din Moldova altcum îmbrăcat, ca cel din Bucovina și Banat.

Deși fiecare preot va ținea la tradiția sa locală, totuși la stabilirea uniformei, va trebui să se țină seamă, de demnitatea preotului și haina se corespundă chemării preoțești și estetice.

Nu voesc să zic, că haina preoțească n'a fost până acumă corespuțătoare, dară totuși trebuie, ca cea mai frumoasă uniformă să se introducă la toți și pentru toți.

Să începem întâi cu uniforma căpeteniilor bisericești.

Haina lungă cu mâneci largi se purta din vechime.

Acoperământul capului însă nu era cel de azi, camilavca sau culionul și era pălăria. Așa cetim în istoria bisericească scrisă de Păharnicul Geneanoglu, tipărită la București la anul 1845 în timpul lui Neofit al II-lea Mitropolit al Ungrovlahiei; la pagina 396, aflăm desemnată haina arhierescă cum era în cele mai vechi timpuri.

Acolo se spune: „că pălăria cu ciucur sau gâneri s'u purtat de arhierii și Mitropolitii României și al Rusiei și al Constantinopolului până în veacul al șaptesprezecelea.” Așadară până pela anul 1669 când ajunsese sub influința grecească atunci arhierii și mitropolitii încetaseră de a mai purta pălăria cu găetani și au înlocuit-o cu potcapul grecesc.

Vedem deci, că tradiția veche au păstrat-o mai bine episcopii și mitropolitii ardeleni bănățeni și Sârbi, căci poartă până astăzi pălărie cu ciucur. La slujba bisericească, care la noi durează lung, mai ales în vreme de iarnă, este bună și practică camilavca sau potcapul, ca port de stradă să fie ținută pălăria cu ciucur înapoi, prin aceasta se respectă tradiția.

Arhierii, episcopii și mitropolitii ardeleni, bănățeni, bucovineni și sârbi, ca să se distingă de ceilalți preoți, poartă brăul roșu și căptușala reverendei roșie, asemenea cheutorile și nastorii roșii.

Este frumoasă și impozantă uniformă, care nu ar trebui abandonată. Poporul trebuie să distingă de departe căpeteniile bisericești. Altcum se întâmplă, că episcopul trece printre lume nebăgat în seamă, ba se expune, ca să fie imbuizit în mulțime fără să i se dea respectul cuvenit. Cum pățise oare carele la gară. Voia să se urce în tren în cl. I-a. Lumea se grămădise de toate părțile. Un domn nerespectuos puse mâna pe mânerul ușei și zice: „stai la o parte părinte să mă urc eu întâi”

Nu pot presupune, că acela a știut, că are în fața lui un episcop, căci atunci s'ar fi stăpânit dea rosti astfel de cuvinte și i-ar fi făcut loc.

Iată de ce este bine să se distingă uniforma episcopilor. La serviciul divin este îmbrăcat în ornate pompoase cu mitra și cu cârja, prin ceace se caracterizează demnitatea episcopicească. De ce să nu fie și în afară de biserică cu semnele distinctive?

Prin îmbrăcămintea de toate zilele trebuie să se distingă și ceilalți d'gnitari bisericești unul de altul, precum se cunosc diferitele grade ofițerești.

Este frumos portul protopopilor cu brău roșu violet și căptușala reverendei violetă; prin aceasta se deosebesc de preoții distinși cu brău roșu.

Brăul este un decor pentru preot, ca unul *celce este încins cu putere*. De aceea nu este estetic a purta reverendă fără brău. De ce culoare să fie brăul, pentru preoții de mir asta va hotărî sf. Sinod. La tot cazul pentru gradele superioare este frumos *roșu violet*.

În cât privește culoarea hainei este de recomandat și de păstrat culoarea *neagră* pentru întreaga tagmă preoțească. Motivul că din cauza căldurii să se poarte haine sure sau de alte culori diferite nu poate sta, fiindcă vara poți purta haina neagră din stofă subțire lăuna se va purta o haină mai groasă și o manta neagră pe deasupra. Reverenda scurtă și strâmtă nu-i estetică, cu atât mai puțin, când se zăresc dedesubt pantalonii de altă culoare.

Deoarece pălăria a fost portul primordial al preoțimii, dupăcum am văzut mai sus la episcopi și mitropoliți ar fi bine ca să fie introdusă la uniformă pălăria, Rămânând potcapul sau culionul numai pentru serviciile de țară, sau la înmormântări, ori la alte servicii în liber și când este preotul în odăjdii.

Brașov, la 15 Septevrie 1029.

Protopop militar
Ilie Hociotă

Deschiderea anului școlar 1929-1930, la Academia teologică ort. română din Arad.

În ziua de 26 Septevrie a. c. a avut loc în sala festivă a Academiei teologice deschiderea solemnă a anului școlar 1929—30, fiind de față: Prea Sf. Sa Părintele Episcop al Aradului Dr. Grigorie Gh. Comșa, Profesor Universitar Dr. I. Lupaș fost ministru, Domnul Vasile Goldiș fost ministru, I. P. C. Sa Archim. Policarp Morușca, Dr. Cornel Iancu juriconsult eparhial, Consilierii eparhiali: Dr. Gheorghe Ciuhandu, Mihail Păcățian, D. Muscan, S. Stana, A. Călniceanu, V. Olariu și ceilalți funcționari ai Consiliului eparhial. Doamna Livia Crișan Președinta societății ort. a Femeilor române filiala Arad și toți domnii profesori ai Academiei teologice.

La oarele 9 și jumătate, tinerimea însoțită de domnii profesori au plecat la sfânta biserică, unde Rectorul Academiei P. C. Sa Părintele Dr. Teodor Botiș a celebrat serviciul „Chemării

Duhului Sfânt” Răspunsurile au fost date de către Corul tinerimei condus de prof. Atanasie Lipovan. După terminarea serviciului divin, reîntorși în sala festivă a Academiei, P. C. Sa Părintele Rector Dr. Teodor Botiș, a adresat tinerimei o cuvântare, spunând între altele, cam următoarele:

De câte ori între aceste ziduri se începe un nou an de muncă în scopul pregătirii sufletelor pentru sublima chemare a preoției, totdeauna avem sfânta datorie de a ne aduce aminte de fericii noștri înaintași cari cu mari jertfe au ridicat acest institut, ca să fie un focar de cultură aci la marginea de vest a Țării noastre scumpe. Dacă în bisericuțele noastre și prin timpuri de grea restriște a sunat grai românesc și dacă pe aci la granița ungarismului și în asaltul infuriat al sectarismului s'a menținut ortodoxia noastră, pot spune cu toată tăria convingerii, că este meritul, în mare parte, al acestei școli de pregătire preoțească. Când se ivesc oameni, cari ar căuta să lucreze în scopul reducerii acestui institut, aceia desigur că nu-și dau seamă nici pe departe, ce rol însemnat a avut această școală în trecutul ei lung și glorios. Idealul creștinismului este desăvârșirea recomandată de Isus Hristos, prin cuvintele: „Fiți desăvârșiți...”. Desăvârșirea îl ridică pe om, dela cele pământești, la cele cerești, îl face pe om ca fiind în trup, să trăiască în Duh, ca fiind pe pământ să râvnească ceriul, ca fiind înconjurat de ispitele nenumărate, să nu se lase învins de ele, ci mai vârtos el să le învingă. Scopul școlii noastre este, de a ridica tineretul venit într'ansa, pe o treaptă cât se poate de înaltă a desăvârșirii intelectuale și morale. Misiunea preoțească e sublimă și când vorbim de aceasta misiune sa vedem ce zice sfântul Efrem Sirul în cartea sa intitulată „De sacerdocie”: O minune vrednică de admirație, o putere inesprimabilă, o taină înfricoșată a preoției! Oficiu sfânt și duhovnicesc, pe care Hristos cu venirea Sa ni l-a dat nouă nevrednicilor. În genunchi cu lacrimi și cu suspine, vă rog să priviți acest tezaur, un tezaur zic, pentru acei cari îl păzesc cu demnitate și sfințenie. Da el este un scut strălucit și incomparabil, un zid ce nu se poate sparge, un fundament tare și neclătit, care se înalță de pe pământ la cer. Eu mă mir iubiți frați cum unii neînțelegători se sbat să îmbrățișeze preoția fără rușine și înainte de vreme și fără a fi chemați prin grația lui Hristos și neștiind mizerabili, că-și atrag foc și moarte. Eu îți zic fie omule, nu numai că nu-ți este iertat a privi preoția cu îndrăsneală, dar nici să te atingi de

obiectele venerabilului cult dumnezeiesc. Iată ce păreri avea despre preoție Efrem Sirul, unul dintre cei mai învățați clerici ai bisericii lui Hristos. Așa considerăm preoția și noi care stăm în fruntea acestui institut și ne înfricoșem de măreția acestei taine. Azi se vorbește de fel și fel de crize, dar îndeosebi de criza bunelor moravuri. Cel ce este chemat a lucra pentru înlăturarea acestor crize este preotul. Așa dar la deschiderea acestui an școlar, țin să vă leg de suflet, iubii tineri, să vă obișnuți încă din școală a fi totdeauna gata, de serviciu pentru cauza lui Hristos și a neamului și să nu uitați cuvintele lui Efrem Sirul, ci mai vârtos să meditați asupra lor cât de des. Adăpați-vă neconținut cu apa cea vie a lui Isus Hristos și să aveți în vedere totdeauna jertfele aduse de înaintașii noștri pe Altarul Neamului și al Bisericii noastre strămoșești. Mulțumesc P. Sf. Sale Părintelui Episcop, pentru delicata atențiune ce ne-a manifestat-o în totdeauna, îi mulțumesc că a binevoit a onora și acest fast, cu prezența Sa archierească si-L rog, să binevoiască a împărtăși tuturor celor de față, binecuvântarea cerească asupra lucrurilor noastre din noul an școlar.

Preia cuvântul P. Sf. Sa Părintela Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa: Simțesc o adevărată mulțumire și înălțare sufletească în aceste clipe, când mă văd în fața acestui frumos mănunchi de tineri, cari au venit aici să se pregătească a fi vrednici urmași ai învățăceilor Domnului nostru Isus Hristos. Bucuria și mulțumirea mea este îndreptățită, căci dacă privim în lume, vedem cum oamenii din zilele noastre se svârcolesc numai după cele materiale, numai pentru ei, uitând de Dumnezeu și de aproapele lor. Trăim un timp, în care totul vrea să se manifesteze, cu repeziciune. Omul de azi e asemenea unui turist, sau călător, care din graba trenului, caută să prindă instantanee, cu mașina de fotografiat. Ce chip ne poate însă da, un astfel de fotografist? Lumea de azi trăiește o epocă de lugeală, o epocă de grabă după plăceri lumești și bunuri pământești și în aceste împrejurări, uită valoarea înaltă a sfintei noastre Biserici. Biserica suspină privind, cum fiil ei aleargă după bunuri trecătoare și după senzații. Setea după senzații trebuie să fie înlocuită cu setea după bunuri, cari au valoare eternă. Suntem datori să lucrăm cu toții, contra patimilor cari cheamă la plăceri și desfătări. Nu vom avea libertate, până când nu vom strivi germenii păcatelor, din inimile noastre. Vedem cum școala caută să strivească din suflet ideea despre păcat. În școlile de azi aproape nici

nu se face pomenire de păcat. Să luăm de pildă o sentință judecătorească. Se aduce o sentință, în care se vorbește, de infracțiune, de crimă, dar nu se vorbește de loc, despre păcat. Singura instituție care duce luptă contra tuturor păcatelor, este Biserica. Ea este școala care ne învață sfințenie, iar preotul este pedagogul, care are chemarea a pune în sufletele oamenilor, lumina învățăturilor lui Isus Hristos. Inima mea e copleșită de bucurie, când vă văd iubii tineri, fiindcă constat, că Biserica nu a rămas numai cu preoții, precum zic unii rău voritori. În aceste clipe, mi se înfățișează o icoană. Văd icoana Domnului nostru Isus Hristos, așa cum o descrie Tertulian, marele apologet al creștinismului din veacul al II-lea după Hristos. Tertulian spune că creștinii de pe vremea sa, aveau o deosebită dragoste de a păstra în casele lor icoana păstorului celui bun, care aleargă după oaia cea pierdută. Doresc ca în timpul cât veți sta aici, Dumnezeu să reverse în sufletele voastre, lumina adevărului și a dreptății, iar Duhul sfânt să pogoare în fața ochilor sufletului vostru, icoana păstorului celui bun, pe care cu scumpătate o păstrau creștinii din veacul al II-lea d. Hristos. Țin să mulțumesc Păr. Dr. Ioan Lupaș prof. univ. pentru amabilitatea cu care ne-a distins, luând parte la festivalul de deschidere a noului an școlar. E o deosebită cinste pentru noi azi, când se află în mijlocul nostru neobositul apărător al sfintei noastre Biserici și iscusitul mântuitor al condeieului, pentru drepturile noastre bisericesti și strămoșești.

După cuvintele P. S. Sale a urmat prelegerea de introducere a cursurilor de Istoria religiunilor, ținută de prof. Vintilă Popescu (aceasta prelegere se va publica în întregime). După terminarea prelegerii a luat cuvântul Păr. Dr. I. Lupaș spunând, între altele, cam următoarele: Din cuvântările ce s'au rostit aici cred că au picurat destule semințe de aur în sufletele celor ce se pregătesc a semăna și ei la timpul său, sămânța învățăturilor lui Isus Hristos în inimile credincioșilor. M'a impresionat profund serbarea de azi, căci mi-a evocat amintiri dela Sibiu, unde am fost profesor de teologie și unde deasemenea sa făcea deschiderea anului școlar cu solemnitate. Din prelegerea ținută, cred că v-ați ales și cu un îndemn de ordin practic. Trăim într'o lume de învălmășeală. Echilibrul sufletesc este sdruncinat. Trebuie să fim atenți la toate mișcările, fie că vin dinlăuntru, fie că vin din afară, fiindcă tind a dărâma unitatea neamului nostru. Dacă e bine să cunoaștem istoria tuturor religiunilor,

e și mai necesar, ca toate tainele sufletului nostru, nu numai să le cunoaștem, ci să le și iubim. Când e vorba de credința strămoșilor noștri, trebuie mai mult decât știință. Se cere toată căldura sufletului, Sfântul Apostol Pavel zice: Știința sumește, iar dragostea zidește.

După aceste cuvinte Prea Sf. Sa Părintele Episcop Dr. Gh. Comșa încheie festivalul, împărtășind întregel asistențe, binecuvântarea arhierască.

INFORMAȚIUNI

Retribuția preoților. *Retribuția preoților din eparhia Aradului pe trimestrul Iulie, August, Sept. 1929 a sosit la cassa Vener. Consistor și plățtea este în curgere.*

Iubileu. Duminică în 8 Septembrie a. c. la Nașterea Născ. de Dzeu, s'a celebrat jubileul de 100 ani dela sfințirea sf. Biserici din Toracul mic, cu care ocaziune, pe lângă frumosul program din timpul zilei, corul „Doina” și studenții români din Torace au aranjat și un concert urmat de dans. Muzica „Lira” a cântat.

O damă la Academia noastră teologică. *La Academia noastră teologică a fost primită ca studentă ordinară, doamna Livia Crișan, agita prezidentă a „Societății Ortodoxe Române” filiala Arad. Ne bucură faptul, că prezidenta „Societății Ortodoxe a femeilor Române” filiala Arad va cunoaște mai adânc adevărurile religiei noastre: Ba ar fi chiar de dorit să se oranjeze un curs de teologie și pentru celelalte membre ale acestei societăți, ca apoi și ele să dea concurs bisericii la combaterea sectelor.*

Intr'un spital din Bologna (Italia) doctorii au adus câțiva măscărici, cari prin șolțicăriile lor, înveslesc pe bolnavi și fac să mai uite durerile lor trupului și sufletului.

S'a găsit că înveselirea bolnavului, face ca el să se vindece mai repede. De aceea în acest spital, în fiecare zi se fac tot felul de drăclii ușoare pentru înveselirea bolnavilor.

Omul folosește (adecă îl trece prin plămâni) în 12 (douăsprezece) minute atâta aer cât e volumul trupului său.

În Rusia treburile merg din ce în ce mai prost. Odată cu războiul pe care Rusia îl duce azi împotriva Chinei, nemulțumirile sunt tot mai multe și mai mari. Țăranii se resoală împotriva sovietelor, și nu voesc să meargă la război. Din aceste pricini conducătorii bolșevici au pus pe toți funcționarii lor sub spionaj, fiindcă nu se mai încred în dânșii. La toate fabricile, la toate clădirile statului au fost puse cutii (ladite ca cele în care pui scrisorile pentru poștă) închise, în cari fiecare cetățean poate să arunce plângeri de tot felul și tot ce trăznește prin cap, împotriva oricui. Asta arată că vlața omului nu-l la adăpost, căci oricând poate fi trimis la închisoare, fără să fie întrebat și fără să fie judecat.

Asta înseamnă că domnia sovietelor în Rusia se apropie de sfârșit. O revoluție sângeroasă se așteaptă în Rusia, care va mătura pe toți „tovarișcii” bolșevici. Vorba Românului: „semeni vânt și culegi furtună”.

Nr. 2802 | 1929.

Convocare.

În înțelesul Art. 22 din statute, membrii „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român Astra” se convoacă la

Adunarea generală

ce se va ține în Turda (Sala Prefecturii), în ziua de Duminică, 6 Octomvrie 1929.

Programul adunării:

Duminică, 6 Octomvrie 1929, ora 8.30:

Serviciu divin în bisericile românești.

Ora 10: Ședința I., cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale;
2. Înscriserea delegaților prezenți al despărțământelor;

3. Înscriserea delegaților, autorităților și societăților culturale surori și mulțumiri pentru prezența lor, într'o singură alocuție a președintelui „Astrei”;

4. Raportul general al comitetului central pe anul 1928 | 29;

5. Alegerea comisiunilor pentru:

a) examinarea raportului general pe anul 1928 | 29;

b) censurarea socotelilor pe anul 1928 și a proiectului de buget pe anul 1930, precum și a raportului asupra revizuirii socotelilor pe mai mulți ani din urmă;

c) înscrierea de membri noui;

d) examinarea propunerilor intrate în termenul reglementar.*)

Ora 12. Participare la desvelirea statuei lui Dr. Ioan Rațiu în parcul Regina Maria.

După prânz la ora 6.

Ședința festivă a Secțiunii literare-științifice ale „Astrei”

Luni, în 7 Octomvrie 1929, la ora 10;

Ședința II-a a adunării generale cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comisiunii pentru examinarea raportului general;

2. Raportul comisiunii încredințate cu censurarea socotelilor și proiectul de buget, precum și a raportului asupra revizuirii socotelilor pe mai mulți ani din urmă;

3. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membri noui;

4. Raportul comisiunii pentru examinarea propunerilor intrate în termenul reglementar;

5. Fixarea locului pentru ținerea adunării generale în anul 1930;

6. Dispoziții pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

Sibiu, din ședința plenară a comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român — Astra”, ținută la 10 și 11 Septembrie 1929.

V. Goldiş
președinte

Romul Simu
secretar.

*) Eventualele propuneri au să fie înaintate, în scris, președintelui „Asociațiunii”, Sibiu, strada Șaguna Nr. 6, cu 8 zile înainte de adunarea generală.

Consiliul Eparhiei ortodoxe române a Aradului.

Nr. 4842 | 1929.

Prea Cucernice Părinte,

În legătură cu cele comunicate cu Nr. 4212 | 1929 din 19 Iulie a. c., vestim pentru știre și orientare P. Cucernicilor Protopopi, și pentru a se vesti și prin organul eparhial din partea Redacției, că *Liturgica de profesorii Mitrofanovici-Tarnavski*, se va pune în vânzare, nu cu 950 Lei ci cu prețul de 650 Lei.

Arad, 13 Septembrie 1929.

† Grigorie
episcop.

Mulțumită publică.

Domnul Dr. Iustin Marșieu, prefectul județului Arad, a binevoit a ordonața din fondul județean suma de 5000 Lei, pentru biserica noastră din Dud.

În numele comunei bisericești de sub modesta mea păstorie, aduc vii mulțumiri P. O. Domn prefect, pentru bunăvoința manifestată, față de comuna noastră bisericească.

Dud, la 20 Septembrie 1929.

Dionisie Mateaș
paroh ort. român

Bibliografie.

Econ. P. Gh. Savin: Din viața adventiștilor: o broșură care cuprinde câteva istorioare, unele chiar fapte petrecute în viața adventiștilor, îmbrăcate în haină literară. Broșura e de mare folos și se recomandă pentru procurare dela autor, care e preot misionar eparhial în Galați, cu prețul de Lei....

Publicație de licitație.

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor la Casa națională din Cuveșdia să publică licitație: 1. Concurenții să vor prezenta cu datul de 29 Septembrie 1929 în localul primăriei din Cuveșdia la 2 oare d. m. 2. Condițiile generale se pot vedea la președintele casei naționale. 3. Concurenții vor depune vadiul de 10% din prețul de exclamare. 4. Lucrările sunt pentru zidărit și măsurit. 5. Concurenții nu pot pretinde nici un fel de spese pentru participare la licitațiune. 6. Consiliul își rezervă dreptul a preda lucrările acelui măstru în care va avea mai mare încredere. Cuveșdia la 11 August 1929.

Consiliul casei naționale.

Licitație minuendă.

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zidire a bisericii ort. rom. din Polenari, protopopiatul Hălmașiu, pe ziua de 29 Septembrie 1929, orele 2 p. m. în școala primară din loc.

1. Prețul de strigare, conform devizului pentru edificarea din nou a bisericii, face 361, 420 Lei, aprobat de Ven. Cons. eparhial Arad, Nr. 2713 | 1928.

2. Licitanții vor depune în bani gata sau hârtii de valoare 10%.

3. Licitanții nu pot pretinde spese de participare.

4. Dela licitanți se pretinde să aibă diplomă.

5. Licitantul, care va lua în întreprindere lucrările bisericii, va avea să plătească spesele planului și devizului bisericesc.

6. Comuna bisericească dă materialul lemnos de goron pentru construcție și altceva nimic.

7. Planul și devizul de spese se pot vedea la oficiul protopopesco în Hălmașiu.

8. Consiliul parohial își rezervă dreptul a da în întreprindere lucrările bis. acelui licitant, în care va avea mai mare încredere și garanță.

Polenari, 8 Septembrie 1929.

2—2

Pentru consiliul parohial.
Preot Victor Giurgiu,
președ. cons. par.

Ioan Mariș,
notar cons. par.

Poșta administrației:

Consiliul parohial Polenari.

Pentru publicarea licitațiunei minuende vă rugăm a ne asemna suma de Lei 70.

Adm. foii „Biserica și Școala“.

Concurs.

În conformitate cu ordinul Ven. Consiliu Eparhial Nr. 5297 | 929 și 3744 | 929,—Pentru îndeplinirea parohiei I. din Curtici devenită vacantă prin alegerea și strămutarea preotului Ioan Nicorescu în parohia Jabar, se publică concurs nou cu termen de 30 zile socotite dela prima publicare în organul „Biserica și Școala“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Una sesiune parohială comasată constatătoare din 32 jughere cad. în care se cuprinde și dreptul de pășune.

2. Birul și stolele legale.

3. Intregrea dotației proceștili dela stat.

4. Comuna bis. în termen de un an va da preotului cortel în natură, în edificiul școlar din apropierea s. bisericii.—

Preotul ales va trebui să catehizeze la școlaele primare de stat din loc, cel puțin 12 ore pe săptămână. Va suporta toate impozitele după întreg venitul proceșesc.

Parohia fiind de clasa primă, dela recurenți se recere cvalificație de clasa I și opt clase liceale cu maturitate.

Cel ce voiesc să competeze la acest post cu prealabila știre a protopopului tractual se vor prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Curtici spre a-și arăta desteritatea în rituale și oratorie, conformându-se strict dispozițiilor Nr. 33 din Regulamentul pentru parohii. Cererile însoțite de anexe necesare, adresate Consiliului parohial din Curtici le vor înainta în termenul concursual oficiului protopresbiteral ort. rom. din Arad.

Recurenții din altă dieceză vor alătura la cererea de concurs și actul de învoire dela P. S. Sa Părintele Episcop diecezan din Arad.

Consiliul parohial ort. rom. din Curtici.
În înțelegere cu Traian Văflanu protopop în Arad

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa primă Șebîș, devenită vacantă prin trecerea la stadiul de deficiență a pr. A. M. Huliu, se publică concurs cu termen de 30 zile

Beneficiu: 1. Sesiă parohială din 32 jugh. cad. 2. Un intravilan (grădină par.) aparținător sesiei par. 3. Casa parohială. 4. Stole legale. 5. Intregire de salar dela stat, pe care parohia nu-l garantează.

Alesul trebuie să predice în fiecare Duminică, să catihizeze la toate școlile din Șebîș fără alta remunerație și să achite contribuția după venitul său.

Cererea de concurs adresată Consiliului par. din Șebîș se va înainta Oficiului protopopesc ort. rom. din Buteni. Reflectanții, în conformitate cu Regulamentul pentru parohii, se vor prezenta în termenul concursual în biserica din Șebîș, pentru a-și arăta dexteritatea în rituale și oratorie.

Concurenții din alte dieceze vor produce document despre consenzul P. S. Sale Episcopului nostru diecezan, că pot recurge la aceasta parohie.

Rez. Cons. Eparhial 4758 | 1929.

F. Roxin
protopop

1—3

Nr. 5292 | 1929.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile (22 Sept. — 22 Oct. a. c.) pentru conferirea, pe durata exclusivă a anului școlar 1929/30, a burseilor vacante din *fundatiunea Teodor Pap*, administrată de subsemnatul Consiliu eparhial.

Indreptățiți la acele burse sunt, conform literilor fundationale: a) rudenile fondatorului; b) tinerii români ortodocși din Giula, cari studiază la noi în patrie; c) în lipsa recurenților indicați sub a-b urmează îndreptățirea tinerilor români din dieceza Aradului după arondarea sa veche, cari cercetează școale elementare, civile, sau medii reale, comerciale, industriale, de agricultură, militare, gimnaziale-liceale, academii, universități și institute teologice.

La concurs se admit și eleve.

Concurenții (între cari pot fi și bursierii anului trecut, cari au întrelăsat de a se justifica, fiindu-le votate bursele numai pe un an școlar), au să-și prezinte cererile la subsemnatul Consiliu eparhial, în termenul concursual, cu următoarele documente în original ori autenticate la vr-un notar public:

1. *Extras de botez* din matricula bisericească, prevăzut cu clauzula oficiului parohial local, că petentul și azi aparține bisericii noastre;

2. Rudenile fondatorului să adauge și *informațiuni familiare*, pentru dovedirea gradului de înrudire;

3. *Atestat de poveritate* dela dirigătorii politică locală, cu date specifice despre starea materială a părinților concurentului și despre a sa proprie. Rudenile încă au să prezinte asemenea dovadă.

4. *Atestatul școlar* de pe anul școlar trecut, iar universitarii despre toate cursurile, respective semestrele ascultate, document despre examenele prestate.

5. Certificat medical dela vr-un medic oficios despre starea sanitară.

6. Concurenții să arate; ce eventuală bursă mai au, dovedind cu adevărită dela Direcțiunea Școlii; de au sau nu au bursă, și dacă au, ce sumă face aceea.

7. *Atestat dela profesorul de religieune* (catehetul) al școlii despre aceea, dacă petentul a fost strădui-

tor în studiul religiei și a avut bună conduită sub raportul religios-moral. Aceasta dispoziție nu privește pe studenții de academie)

Meobservarea condițiilor de mai sus va avea de urmare, că cererile ajustate defectuos nu vor fi luate în socotință.

Arad, 17 Sept. 1929.

Consiliul eparhial ort. român din Arad.

2—3

Conform rezoluțiunii Ven. Consiliu eparhial Nr. 4983 | 929 pentru îndeplinirea parohiei de clasa primă din Semiac, devenită vacantă prin moartea preotului Alexandru Popoviciu, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Venitele sunt: 1.) Una sesiă parohială pământ arător, 2.) 400 sig. intravilan-grădină, 3.) 400 Lei bir parohial, 4.) Stolele legale, 5.) Intregirea salariului dela Stat, 6.) Cortel în edificiul școlii confes., de lângă s. biserică.

Alesul este obligat a catehiza elevii ortodocși dela școlile primare din loc și va suporta toate dările după beneficiul împreună cu aceasta parohie.

Doritorii de a reflecta la aceasta parohie sunt noștii ca recursele adresate Consiliului parohial din Semiac, cu certificat de bacalaureat de liceu și eventual cu atestat despre serviciul prestat până aci pe teren bisericesc-școlar, să le înainteze oficiului protopopesc din Arad în termenul concursual, în care restimp cu știrea prealabilă a protopresbiterului tractual și pe lângă respectarea dispozițiilor cuprinse în § 33 din Regulamentul pentru parohii vor avea să prezinte în sf. biserică din loc spre a-și arăta dexteritatea, în cele rituale și oratorie. Recurenții din altă dieceză vor avea să mai dovedească și aceea că pentru a putea recurge la aceasta parohie au consimțământul Preasf. Părinte Episcop Diecezan din Arad.

Consiliul Parohial ort. rom. din Semiac

În înțelegere cu: Traian Vațlanu protopop.

2—3

Conform ordinului Ven. Consiliu eparhial No. 4836 | 929 pentru îndeplinirea parohiei din Hunedoara-Timișană, protopopiatul Vinga, prin aceasta se publică concurs, cu termen de 30 zile socotite dela prima publicare în organul eparhial „Biserica și Școala“.

Venitele parohiei sunt:

1. Sesiunea parohială.

2. Birul legal, stabilit în ședința Consiliului parohial dela 4 August 1929.

3. Stolele legale.

4. Intregirea dotației dela Stat.

Alesul va catehiza elevii școlii primare din loc fără nici o remunerație din partea comunei bisericești și va achita impozitele după beneficiul parohial.

Reflectanții din alte dieceze numai cu învoirea

P. Sf. Sale Părintelui Episcop pot concura.

Recursele ajustate cu documentele necesare și adresate Consiliului parohial ort. rom. din Hunedoara-Timișană, se vor înainta în termenul concursual Oficiului protopopesc ort. român din Vinga, iar reflectanții se vor prezenta, observând dispozițiile §-ului 33 din

Regulamentul pentru parohii, în capela din loc pentru a arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie.

Din ședința Consiliului parohial, ținută la 4 Aug. 1929.

Consiliul parohial ort. rom.

În înțelegere cu: Sava Tr. Seculin
protopop ort. român.

3-3

Conform ordinului Ven. Consiliu eparhial Nr. 4839 | 1929 pentru îndeplinirea parohiei a II-a, vacante din Seceani, protopopiatul Vinga, prin aceasta se publică concurs, cu termen de 30 zile socotite dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”

Venitele parohiei sunt:

1. Sesiunea parohială.
2. Casă parohială.
3. Birul legal.
4. Intregirea dotației dela Stat.
5. Stolele legale.

Alesul va catehiza elevii școalelor primare din loc, fără nici o remunerație dela comuna bisericească și va achita toate impozitele după beneficiul parohial.

Parohia este de clasa primă.

Reflectanții din alte dieceze numai cu învoirea P. Sf. Sale Părintelui Episcop pot concura.

Recursele ajustate cu documentele necesare și adresate Consiliului parohial ort. român din Seceani se vor înainta în termenul concursului Oficiului protopopesc ort. român din Vinga, iar reflectanții se vor prezenta, observând dispozițiile §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii, în sf. Biserică din Seceani pentru a arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie.

Consiliul parohial ort. rom. din Seceani.

În înțelegere cu: Sava Tr. Seculin
protopop ort. român

3-3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din Chișoda-nouă, se publică concurs cu termen de 30 zile, socotite dela prima apariție în organul diecezan „BISERICA și ȘCOALA”.

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Una sesiune parohială constătătoare din 32 jugh. pământ arabil.
2. Stolele legale.
3. Intregirea dotației preoțești dela Stat.
4. Drept bir parohial: Câte 50 Lei dela capii de familie proprietari de case, dela intelectuali și dela cei cunoscuți ca binesituați materialicești, iar dela ceilalți capi de familie câte 25 Lei anual. Birul paro-

hial se va încassa și plăți preotului de către epitropie
5. Preotul l se asigură în viitor casă parohială până la zidirea casei parohiale va primi dela comuna bisericească, drept indemnizație de chirie suma de Lei 15.000 (cincisprezecemil lei) anual.

Impozitul după fatreg beneficiul parohial cade în sarcina celui ales.

Preotul este obligat a săvârși toate serviciile divine prescrise în Dumineci și sărbători și a predica regulat. Este obligat a catehiza la școlile primare și de ucenici, fără altă remunerație din partea comunei bisericești.

Parohia fiind de clasa I (primă), dela recurenți se cere cvalificațiunea regulamentară.

Cei doritori a compete la acest post, se vor prezenta în cutare Duminecă sau sărbătoare în sf. capelă din Chișoda-nouă, spre a-și arăta destoinicia în cele ituale și oratorie, conformându-se strict dispozițiilor §-ului 33 din Regulamentul pentru parohii, iar cererile însoțite de anexele necesare, adresate Consiliului parohial din Chișoda-nouă, le vor înainta în termenul concursual oficiului protopopesc ort. român din Timișoara.

Cel din altă dieceză vor cere prealabil Binecuvântarea P. S. Sale Domnului Episcop diecezan, spre a putea recurge.

Chișoda-nouă, din ședința consiliului parohial, ținută la 21 Iulie 1929.

Gheorghe Tocitu m. p. administrator parohial,
președintele consiliului parohial, Ioan Stan m. p. notar.

În înțelegere cu: Dr. Patrachie Țucra
m. p. protopop.

3-3

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala confesională ortodoxă română din Bătania (Ungaria) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foala oficioasă: „Biserica și Școala”. Alesul va îndeplini învățământul școlar, cantoratul bisericesc, și conducerea de cor bisericesc.

Venitul este egal cu a învățătorilor de stat. Pentru conducerea de cor, alesul va primi un adaus.

Recurenții sunt îndatorați a se prezenta în termenul concursual în sfânta biserică din loc spre a-și arăta dexteritatea în cântarea bisericească. Recursele le vor adresa comitetul parohial în termenul legal, le vor trimite pe adresa Oficiului parohial ortodox român din Bătania (Battonya).

Comitetul parohial din Bătania.

3-3

Redactor responsabil: SIMION STANA.